

emo, da bi bila po ljudskih šolah in kancelijah tudi slovensščina upeljana, ker vsi spoznamo, da nam bo to velika dobrota, ako bo vsak domač človek, ki krajnski jezik brati zna, lahko bral pisma iz kancelije. Hvala Vam doni „Novice“ od vseh rodoljubnih ljudi, da se tako goreče poganjate za naš narod, ki je dozdej le nemške pisanja dobival iz cesarskih pisarnic, pa je mogel ubogajme hoditi prosit, da mu jih je kdo v domač jezik prestavil, ali pa plačevati, če ni dobil kakega človeka zastoj.

Iz Novega mesta 14. maja. Žalostno novico smo zvedili danes iz Poganč, da je mnogospoštovani in po krajnski deželi dobro znani g. Franc Henrik Langer žl. Podgoro, oče iskrenega našega domoljuba gosp. Viktorja Langerja žl. Podgoro, posestnika grajšine poganiške in deželnega odbornika, včeraj po kratki bolezni v 67. letu svoje starosti umrl. Bodi mu zemljica lahka! — Naše mesto ima novo velike hvale vredno gostivnico „pri soncu“, ktero popotnim z dobro vestjo priporočamo, ker ima vse lastnosti dobre gostivnice: prijazno in prav dobro postrežbo v vsem, zraven pa tudi po ceni.

Iz Ljubljane. — (Čertica iz katoliške rokodelske družbe ljubljanske). Unidan so „Novice“ prijazno povedale, da je 28. p. m. v spomin pred 7 leti osnovane katoliške rokodelske družbe nje neutrudljivi vodja gosp. prof. dr. Vončina napravil veselo večernico. — Naj povemo še kaj od te lepe, koristne družbe. Pri letnem zboru te družbe 24. p. m. je gosp. vodja naznanil, da je to leto 85 rokodelskih pomočnikov pristopilo k tej družbi in 75 zavoljo pomanjkanja dela dalje popotvalo, da je zdaj 79 udov v tej družbi, iz med katerih je 46 Krajcov; drugi pa so iz domačih in 3 iz ptujih dežel. Po rokodelstvu je največ krajačev in ključavničarjev, potem čevljarjev in mizarjev; drugi so nožarji, jermenarji, pismostavci in tiskarji, kovači in pleharji, klopučarji in marelarji, barvarji, pilarji, strojarji, zvonarji, pasarji, rokovičarji, lebceltarji, orglarji, trakarji, dimnikarji, slamarji, tapetarji, suknarji, kolarji in tkavci. — Družbo vladati pomagajo starašina in rédniki, katerih je zdaj 9, — 5 Slovincov in 4 Nemci. Akoravno so ti rokodelski pomočniki različnih rokodelstev, stanov in narodov, so si zvesti prijatli in kakor bratje med sabo — enega duha in namena, ter ne pusté, da bi se kaka nesloga in razpertija med nje vrinila. Povsod, v družbi in doma, se vidi, da se radi ravna po izvoljenih družbenih izrekih, kateri so: vera in čednost, delavnost in pridnost, vzajemnost in ljubezen, dobrovoljnost in šaljivost. — Res je, da ta verla družba nima še toliko svojega premoženja, da bi se lahko sama z vsem preskerbovala, toda ima še vedno kaj blagih prijatlov in dobrotnikov, pri katerih je naložena najlepša istina dobrih serc, ktera ne poide nikoli. — Tudi za dušno izobraževanje svojih udov lepo skerbí ta družba. Zraven gospoda vodja podučuje ude še 6 drugih učencov v slovenskem in nemškem jeziku. Učí se: kerščanski nauk, duhovno in svetno petje, brati, pisati, spisovati in računati, risati, zemljopisje in povestnica ter naravoslovje s posebnim ozirom na različne rokodelstva in obertništva. Čas, kar ga čez postavne učivne ure ostane, je namenjen za pošteno razveseljevanje in branje bukev iz družbene bukvarnice, ktera se je po blagih darilih dobrotnikov že precej pomnožila. Bere se tudi 8 časnikov, med katerimi so 3 slovenski. — Po pravici rečemo, da se ta pridna družba lahko prav spodobno vversti med druge ji enake društva, katerih je na Avstrijskem in po Nemškem čez 250. — Bog naj ji dá tedaj srečo, in naj ji nakloni vedno več dobrotnikov in vdeležnikov, posebno prav veliko iz naših slovenskih krajev! A. P.

Iz Ljubljane. (Nov očenaš slovenski. Zajic s prešo. Laž je resnica. Perve letošnje češnje: — vse to za porabo ljubljanskim korespondentom, katerim manjka gradiwa za „Presse“ in njene tovaršice). Te dni nam je pravila domoljubna gospá, ktera rada „Novice“ bere, da je

bila neka ženica pri nji, ki ji med pogovorom z zavzetjem reče: „Gospá, kaj je res, da nam „Novice“ hočejo vsiliti nov očenaš?“ „To mi je pervo, kar mi vi poveste“ — ji odgovori gospá. „Pač, pač, gospá! saj so ga celó „drukanega“ kazali.“ Pri tej priči se gospá spomni Novične doklade, v kateri je znani gospod svoje nove čerke priporočal in v izgled s temi novimi čerkami očenaš pisal. Naša ženica je zmešala nove čerke z novim očenašom, in nesla to novico po svetu; tudi torbi „Press-ni“ et Comp. se utegne prileči. — Slišali smo nov slovensk pregovor. Dozdej smo od zajca le znali to, če je kdo pri kaki reči prav neroden: „je kakor zajic pri bobnu“; sedaj se pa sliši pogostoma v ravno tistem pomenu kakor „Juri s pušo“, tudi „zajic s prešo“. Tudi to utegne nekterim korespondentom všeč biti, ki včasih, kadar so posebno dobre volje, še tudi kakošno rečejo o napredovanju „neumne“ slovensčine. — V poslednjem listu so „Novice“ imenovale pisatelja zoper gosp. Ambroža. Na to se oglasi pisatelj v „Laib. Ztg.“ in pravi, da je laž, kar so „Novice“ rekle. Al drugi dan dá gospod Ambrož v „Laib. Ztg.“ natisniti pismo svojega zagrebškega prijatla gosp. Kolerja, v katerem mu poterjuje, da je res gosp. Martelanc poslal tisto „častivnico“ v Zagreb; kajti sam vrednik „Agramerice“ mu je to razodel. Tako je laž se skazala za — resnico! Ali je vredništvo „der ämtlichen Agramer Zeitung“ tega krivo, da je prišla tista obreka na dan, ali ne, to je „Novicam“ vse eno; one so povedale korespondenta in centrum v tarči zadele. — Perve češnje iz goriške okolice so nam prinesle Vipavke 17. dan t. m. v Ljubljano, tedaj nič pozneje kot druge leta; al da so jih na binkoštno nedeljo ljudje v kožuhih kupovali, to je nenavadno. Našim modrim korespondentom v „Pressi“, ki so unidan metliški okraj postavili v doljno Štajarsko, pa ob enem povemo, da Gorica ni na Laškem, kamor bi jo oni utegnili vreči, ker „Land und Leute“ tako dobro poznajo. — Časnik „Ost u. West“ je prinesel v svojem 63. listu iz Dunaja sostavek, ki bi ga imel vsak pošten nemšk časnik zlasti na Krajskem, Koroškem, Štajarskem itd. natisniti, ki ponatiskuje druge dunajske časnike. Bomo vidili, koliko takih poštenih nemških časnikov imamo na Slovenskem?

Iz Ljubljane. Ker državni zbor na Dunaji praznuje do 27. t. m., so od naših zbornikov prišli pred binkoštni svetli knez in škof Widmer in pa gosp. dr. Toman in žl. gosp. dr. Wurzbach za ta čas domú. Tudi svetli knez in veliki škof goriški so se podali v Gorico. — Učenci višje gimnazije so preteklo sredo zvečer svojemu spoštovanemu vodju gosp. Janezu Nečasek-u napravili slovesno večernico z bakljado in petjem, pri kateri so ravna se natanko po ravnopravnosti mu pod oknom zapeli tri slovenske in tri nemške pesmi; zakličavši naposled glasni živio! so se podali v lepem redu domú.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja 20. maja. Deržavni zbor praznuje. Binkoštni prazniki od ene strani, od druge pa važne naloge, ki jih je deržavni zbor v posvèt dobil, so vzroki, da je odložil svoje seje do 27. dneva t. m. Povedati imamo še, kaj se je zadnje dni godilo v zboru. 14. dan t. m. ob dveh popoldne so se podali vsi poslanci k Njih Veličanstvu cesarju in mu podali kot odgovor na prestolni ogovor tisto pismo (adreso), ki je v pomenljivi seji 11. dan t. m. bilo po večini glasov sklenjeno, ker se je manjšina glasovanja zderžala. Cesar so skupščino prijazno sprejeli in zahvalivši se za to novo znamenje verne udanosti so med drugim s posebnim povdarkom izgovorili sledeče besede: „Kodar taka močna domoljubna zavest narode navdaja, tudi ne bode izostalo mirno porazumljenje njih zastopnikov, katerih zmerno prizadevanje nepremakljivo meri le na to, da se sreča celote v blagostanji svojih posamesnih, kolikor je največ

mogoče samostojnih delov ustanovi.“ Nemci so klicali „Hoch“, Slovani pa „Slava“, da je donelo po celi dvorani. — Naj omenimo zdaj ob kratkem še drugih zbornih reči. Minister dñarstva je v seji 13. dan t. m. na undanje vprašanje odgovoril, da zavoljo gruntnega, hišnega in pridobitnega davka bode ministerstvo nove nasvete predložilo v sklep državnemu zboru, in da se bode cena živinske soli znižala, ker vlada ne misli vprihodnje dobička iskati pri nji, ampak jo prodajati tako, kakor jo samo stane. (Pravo!) Dalje je prišel v pretres dr. Mühlfeldov predlog, da ni prav, da je ministerstvo samo ob sebi dalo (oktroiralo) državnemu zboru pravilni red; pomenki so bili živahni. — V zadnji seji pred binkošti je minister Schmerling zboru izročil osnovo iz 2 paragrafov obstoječe postave o neodgovornosti in nedotakljivosti deželni in državnih poslancov, za katero se je tudi več deželni zborov potegnilo; državni zbor je sklenil, ministersko osnovo popred posebnemu odboru v prevdarek dati, potem še le bo prišla v obcnem zboru v pretres. — Ravno tako je bilo odločeno zavoljo postave, ki jo je minister Lasser o odpravi fevdne zaveze zboru izročil. — Škof Litvinović iz Galicije je predložil nasvèt, naj državni zbor sklene: da vsak državni poslanec dobi za vsaki dan 10 fl. plače, za potnino na Dunaj in iz Dunaja domú pa za vsako miljo 1 gold.; vsi ti stroški naj se plačajo ne iz deželne, ampak iz državne kase; noben poslanec se ne sme odreči tega plačila. Tudi ta predlog je bil izročen v prejšni pretres posebnemu odboru. — Vidi se iz tega, kar smo že v zadnjem listu in ravnokar povedali, da državni zbor čakajo o njegovem novem shodu važne opravila.

Iz Tersta 20. maja. V petek dopoldne so se presvitli cesar pripeljali v Terst, slovesno sprejeti na kolo-dvoru, kjer jih je mestni župan nagovoril v imenu udanega mesta in so mu cesar blagovoljno odgovorili. Ulice, skozi ktere so se cesar z nadvojvodom Maksom peljali, so bile okinčane, ladije v luki so razpele svoje bandera. Drugi dan zjutraj ob sedmih so se cesar spremljeni od 5 ladij in mnozih gostov peljali po morji cesarici naproti v Piran, kamor se je po večmesečnem bivanji v Madejri na najlepšem angležkem parobrodu „Victoria and Albert“ pripeljala ob osmih. Vse ladije so spremile potem Nj. Velič. cesarja in cesarico na grad v Miramare, kjer sta ostala; cesar so binkoštni pondelj obiskovali javne teržaške naprave; zvečer pa sta se slovesno poslovjena po železnici odpeljala na Dunaj.

Hervaško. Iz Zagreba. V deželnem zboru 15. t. m. je bilo kraljevo pismo od 9. t. m. brano, po katerem se zastopniki vojaške granice pripuščajo v deželni zbor, pa edino le tako dolgo, da se rešijo državno-pravne zadeve, ki se enako tičejo provincijalnih in vojaških okrajin Dalmacije, Hervaške in Slavonije. Pomenki so bili živahni; naposled je bilo sklenjeno, izročiti kraljevo pismo poprej v prevdarek odboru, in potem ga postaviti na dnevni red. Volitve zastopnikov vojaške granice so po volitni postavi od leta 1848 že razpisane in 27. dan t. m. se že pričakuje prihod graničarjev v deželni zbor. — Deželni zbor se je v seji 16. dan t. m. enoglasno ustavil (protestiral) zoper ustavo od 26. svečana, ki jo je dvorni dikasterij iz Dunaja poslal banu za oklic, ter je izgovoril, da z dunajskim državnim zborom na tej podlagi noče nič opraviti imeti. — Radovedni gledamo sedaj v Pešto, kaj se bo tam sklenilo.

Ogersko. Iz Pešte. Vsa Avstrija in, smeli bi reči, celi svet obrača sedaj svoje oči v Pešto, kjer je deželni zbor, ki se dolgo ni lotil nobene resne stvari, začel se pomenkovati: kako naj se Ogersko prihodnje postavi do Avstrije. Najveljavniši mož Franc Deák, kateri tudi za najzmernejšega Magjara slovi, je govoril prvi; zagovarjal je stare pravice ogerske po pragmatični sankciji,

rekši, da od ustavnih postav leta 1848 ne za ped ne bo odstopilo Ogersko, ki hoče v vsem popolnoma neodvisno biti od dunajske vlade in z Avstrijo le združeno tako, da avstrijski cesar je tudi ogerski kralj; vse to pa naj se pové Njih veličanstvu Franc Jožefu po pismu (adresi) in ne, kakor nekteri hočejo, po sklepu (resoluciji), ker čez cesarja avstrijskega nimamo nobene moči in do njega nobene pravice, tedaj bi sklep ne bil na pravem pismu. Zastran družih dežel (Hervaške itd.), ki so pod ogersko krono, je Deák potrebo izrekel, naj pridejo v deželni zbor v Pešto, da se bojo tñ ustanovile pravice po ravnopravnosti vseh narodov in vseh vér. Že je govorilo mnogo družih poslancov; večina njih je poterjevala Deakove predloge; mnogi pa so govorili še veliko huje memo Deaka. Ker je po drugi seji še bilo zapisano blizo 70 govornikov, bojo ti pomenki terpeli še dolgo. Al žalibog! da ni skor upanja, da bi se ogerska pravda, kakor zdaj stojé reči, končala s porazumljenjem ne z Dunajem, ne z drugimi pod ogersko krono združenimi narodi. — Cesarska vlada je poslala iz Dunaja svojim davkovskim uradnikom ukaz, naj ukažejo županijam, da izterjajo davkovske dolgove z lepo, sicer se bo to s silo zgodilo.

Francozko. Iz Pariza 16. maja. V včerajšnjem zboru je minister Billault starešinstvu napovedal, da bode francoska armada 5. dan prihodnjega mesca zapustila Sirijo, ker angleška vlada noče, da bi francoska posadka dalje tam ostala. Vidi se, da ta terma angleška francosko vlado zlo grize, zakaj minister Billault je onemu oklicu dostavil: „Če bo odhod naše armade imel nevarne nasledke, se bo pokazalo, da se svèt francoski ni čislal po vrednosti. Evropa je, ktera zdaj zapusti Sirijo, pa ne Francozko.“ Težko da bi Napoleon Angležem to tiščanje pozabil; Angleži že čutijo to, in, kakor časniki terdijo, se ozirajo že po drugi prijaznosti, ako bi se utegnili še huje spreti z Francozi. Pravijo, da nenavadno prijazne besede ministra Russela, ki jih je unidan v doljni zbornici govoril za Avstrijo, so priča tega, kajti Anglež je odnekdaj sebičnjak in gleda le na svoj dobiček. Kakor pa prijaznost med francosko in angleško vlado mlačnejša prihaja, tako se tudi Napoleon poslednji čas prijazniši véde proti Italiji, da bi, ako bi treba bilo, si tu pridobil zaveznika. Tako je diplomacija vedna španja, ki zdaj sem zdaj tje postavlja fižol.

Laško. Po mnozih „edini Italiji“ pridobljenih krajih napravljajo prijatli prejšnjih vladarjev punte, ki pa sardinsko vlado bolj dražijo kakor ji z nevarnostjo žugajo. Kar so se Garibaldi, Kavour in Cialdini sprijaznili, je potihnil strah, da bi se na vrat ne nos vojska začela zoper Avstrijo.

Angleško. Iz vseh krajev se slišijo tožbe o nenavadnem mrazu, ki škoduje polju in sadju. Sneg je padel celó v južnih krajih ta mesec. — Al kaj se bomo čudili o tem; saj so celó v Modeni in drugih laških krajih imeli sneg 5. in 6. dan t. m.

Amerika. V Mendoci je strašen potres 8000 ljudem končal življenje. Zemlja se je odperla in cele hiše z vsemi prebivavci so se pogreznile, da ni bilo ne sledú ne tirú po njih. Ki so v begu življenje odnesli, nimajo nikamor pod streho iti, pa tudi živeža nič.

 Današnjemu listu je priložena poldruga — in sicer poslednja — pòla stenografičnih spisov iz deželnega zbora krajnskega.

Kursi na Dunaji 21. maja.

5 % metaliki 67 fl. 50 kr.	Ažijo srebra 40 fl. 75 kr.
Narodno posojilo 79 fl. 50 kr.	Cekini 6 fl. 75 kr.